

Szegedi Egyetem

ÜDVÖZLET

V. évf. 1. szám

A SZEGEDI FELSOOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

1967. január 12.

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM

Mással nem is kezdhették e sorokat, mint visszatéréssel. Az elmúlt négy év józan mérlegelésével. Ennyi idő telt el azóta, hogy megbeszélések, sok-sok vita, érvek és ellenérvek után a döntés megszületett: a Szegedi Egyetemet újra meg kell jeleníteni. Érvek és ellenérvek!... Nem célunk, hogy olyanokat, akik ott kétségbe vonták a lap szükségességét s akkori álláspontjuk máig sem változott, most bírjuk rá mindenáron nézeteik megváltoztatására. Inkább a tényekkel és feladatokkal számot vető, önvizsgáló meditáció, mint kevély öndicsérés szándéka adta a tollat kezünkbe.

Ötödik évfolyam. Kínálkozó az analógia. Az ötödés egyetemistáé, akinek elkorára meg kell érnie az élet következő nagyobb, felelősségteljesebb erőpróbáihoz. Az egyetemistáé, aki hol melázó nosztalgiával, hol akkori magán ironikus fennsőbbiséggel mosolyogva gondol vissza az első napokra, órákra, a pillanatra, amikor belépett az „Egyetem” kapuján. Mintha tegnap lett volna! — S hájja az immár „ötödés” Szegedi Egyetem is, erre a pillanatra, a kezdet lelkesült buzgalmára, a cigarettafüstben gomolygó vitatkozásokra s az első kéziratokra emlékezve, amelyekből az „I. évf. 1. szám” anyaga összeállt.

S a párhuzamot tovább folytathatjuk. Ahogy az egyetemen, főiskolán évről évre változik a hallgatóság, elmennek a végzők és jönnek a „golyák”, az első éves kezdők, szinte ugyanúgy cserélődött munkánk négy éve alatt a társadalmi munkatársak gárdája, szerkesztő bizottsági tagoktól a cikkíró aktívákig. Sokszor kellett nehéz szívvel lemondanunk egy-egy, addig példásan tevékeny munkatársról, aki mint oktató, nevelési vagy tudományos feladatainak gyarapodása, más társadalmi kötelezettségek, mint hallgató pedig többnyire tanulmányai befejezése miatt vált meg a kéthetenként összeülő szerkesztőségi kollektívától. Dr. Pólay Elemér dr. Bartók István dr. Madarász István, dr. Gál György, dr. Szilágyi László, dr. Nacsády József, Fischer Ernő, Dr. Kaposi Márton, Kovács S. István mint a három felsőoktatási intézmény oktatói s Lombay Béla, Beretzky Zsolt, Dési Csaba, Poczik Miklós, Rigó Béla, Gáborosi V. István, Nikolényi István, Kávay Ágota és Köves Katalin mint hallgatók vettek részt közvetlenül s rövidebb-hosszabb ideig a szerkesztő bizottság tevékenységében. S ha itt is még egyszer megköszönjük a lap érdekében végzett cikkíró és szerző munkáját, hasonló köszönettel kell szólnunk a lap társadalmi terjesztésében annyi önzetlenséggel fáradozókról, Csapó Erzsébetről, Mórincz Béláról, Csizsár Ferencről, Biczó Györgynéről, G. Szabó Erzsébetről, Tótka Bálintól, Szűcs Zsuzsannáról.

A kezdeti nehézségek után kialakultak az együttműködés keretei, formái a lapot fenntartó intézmények állami és pártvezetésével. S az előző formális kapcsolat mind közvetlenebbé és tartalmasabbá, fokról fokra megfelelőbbé teljedett a négy esztendő alatt. A lap megtalálta a maga helyét, feladatait a József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Szegedi Tanárképző Főiskola életének szerteágazó eseményei, problémái között mind inkább sikerült megfelelnie a támasztott követelménynek, a lap profilját meghatározó célkitűzésnek. A Szegedi Egyetem politikai lap. Ezen nem azt kell érteni, hogy hasábjain csak különféle politikai-elvi kérdésekkel foglalkozó írások látnak napvilágot, vagy főleg ilyen jellegű írások, hanem inkább a lap mindig politikailag igényű magatartását a megszólaltatott problémákban, legyenek azok oktatási-nevelési kérdések, a pártélet, vagy az ifjúsági mozgalom szervezeti és működésbeli gondoljai, a tudományos munka eredményei, kulturális események, vagy éppen az egyetemi sportkör életének különféle momentumai. Ezt a politikai aktualitást, ezt a hatékony és érzékenyen reagálni tudó pártosságát tüztük célul magunk elé az induláskor s igyekeztünk munkánkat ennek megfelelően végezni négy éven keresztül. Hogy sikerült-e? A kitűzött cél egyben olyan eszmény is, amelyhez legfeljebb

közelíthet az, aki maga elé tűzte, de elérni sohasem éri, mert a fejlődés, a közelítés mértékével arányosan növekszenek a célkitűzésben meghatározott tennivalók, válik igényesebbé, sokrétűbbé a program. A fejlődésben csak tovább lépni lehet. Voltak és lesznek nyilván kudaraink, melléfogásaink. A leírt szóért való felelősség azt is jelenti, hogy mindig tisztában kell lennünk a szavak, gondolatok visszhangjával, hatásával azokra, akik kezükbe veszik az újságot. Tudnunk kell számolni e hatással, munkánk következményével s tudatos munkával kell erre a hatásra is építenünk. Igen komoly segítséget jelentettek azok a mindig építő szándékú bírálatok, tanácsok, amelyeket az intézmények állami vezetésétől és a pártbizottságoktól kaptunk. Az, hogy a tudományegyetemi pártbizottság, illetve párt-végrehajtóbizottság évekenként értékelte és értékeli a Szegedi Egyetem munkáját, erősítette bennünk a hitet, hogy számolnak a lapnak, mint politikai és propagandaeszköznek lehetőségeivel.

Ötödik évfolyam. S egy olyan esztendő kezdetén, amelynek döntő jelentősége lesz egész társadalmunk további sorsa szempontjából. Fokozott követelményeknek kell megfelelnünk, fokozott felelősségérzetet kell helytállnunk, vállalva a ránk eső s az egészhez viszonyítva tán csekély részét azoknak a feladatoknak, amiket szocialista társadalmunk a fejlődés jelen szakaszában a kommunista szakemberképzés célkitűzését megvalósítani hivatott felsőoktatásunk számára megszabott. A magunk eszközeivel maximálisan részt kell vennünk a konkrét feladatok folyamatos megvalósításában, teret adva az alkotó, a megoldást segítő polemikának, oktatási-nevelési kérdéseket tárgyaló írásoknak, a mozgalmi munka eredményeinek, az ifjúság gondolatainak, véleményének társadalmi-politikai kérdésekről. Olyan kérdések ezek, amelyek vezető helyet kapnak a lap következő számaiban. A Magyar Szocialista Munkáspárt IX. kongresszusán Kádár János beszámolója, a hozzászólások közül Pál Lénárd, Garrai Gábor s mindenekelőtt Szirmai István felszólalása s végül a kongresszus határozatai megfogalmazták felsőoktatásunk, tudományos és kulturális életünk, az egész magyar értelmiség szerepét és feladatait a társadalmi tudatformálás folyamatának következő időszakában. Mit jelentenek a szegedi felsőoktatási intézmények viszonylatában ezek a feladatok? Azt, hogy az eddiginél aktívabb és kisugárzásában hatékonyabb kell legyen a két egyetem és a főiskola mint szellemi centrum szerepe a város, a táj, az egész Dél-Magyarország életében. Azt, hogy egyetemi és főiskolai vezető oktatóink, tudósaink nemcsak tudományos eredményeikkel, nemcsak tudásuknak az oktatásban való továbbadásával, de közéleti szerepet is vállalva vegyenek részt a társadalom építésében. Azt, hogy a Szegeden folyó tudományos kutatómunka az eddiginél még sokoldalúbban, még közvetlenebbül szolgálja minden területen a termelés és a társadalom érdekeit. Azt, hogy felsőoktatási intézményeink munkájának minden területén megvalósuljon az oktatás és nevelés egysége, hogy oktatóink ne csak ismerjék, hanem a maguk szakterületén tudományos és oktatási munkájukban egyaránt érvényesítsék a marxizmus-leninizmus tanításait. Azt, hogy maga az oktatás is közelebb kerüljön az éléhez, hogy az egyetemről ne csak elméletileg, szakmai és ideológiai vonatkozásban egyaránt jól képzett fiatal szakemberek kerüljenek ki, de olyanok is, akik megszerezték ezeknek az ismereteknek a gyakorlati alkalmazásához szükséges készségeket és jártasságot, akik helyt tudnak állni gyakorlati szakemberekként is.

Számtalan konkrét vetülete van e kérdések általános megfogalmazásának. S nekünk a konkrét részproblémák felvetésével, a megoldásuk figyelemmel kíséréseivel, az elért eredmények ismertetésével, dicsőítő és bíráló szavakkal kell hozzájárulnunk a közös feladatok megvalósításához. S mindenekelőtt úgy, hogy a lap színvonala, érdekessége, sokszínűsége tovább erősödjék és a Szegedi Egyetem olvasótáborra még inkább kedvét lelje az ötödik évfolyam megjelenő számaiban.

Visszatekintve az elmúlt 1966-os esztendőre, úgy érzem, hogy egyetemünk, a József Attila Tudományegyetem újabb jelentős lépést tett előre a felsőoktatás reformjának gyakorlati megvalósításában. A cél az volt, hogy az oktatás megfeleljen a tudományok és a technika nagyarányú fejlődésének, hogy az egyetemről kikerülő fiatal szakemberek ismerjék és alkalmazzák tudásukat legfrissebb tudományos vívmányait is munkájukban. Az oktatás reformja, a tananyag korszerűsítése megvalósult. Az a feladat áll előtűnk, hogy tovább keressük az oktatási munka hatékonyabbá válásának lehetőségeit, az utat és a módszereket, amelyek segítségével az egyetemi oktatás intenzitását növelni tudjuk.

Bizakodással töltött el az a nemrégiben lezajlott összoktatói értekezlet, amelyen az egyetemi oktatás ezen problémáiról mondták el véleményüket egyetemünk oktatói. Meggyőződésem, s ezt tapasztaltam a vita során is, hogy minden oktatónk személyes ügyeként látja s magát személyesen is felelős-ként az oktató-nevelő munkában mutatkozó problémákat, s igyekszik a maga területén mindent megtenni a gátoló körülmények megszüntetéséért. Ha oktatóinknak ez az úgyszeretete és lelkes aktivitása az oktatásban is következetesen érvényesül, sikerülni fog következő feladatainkat megvalósítani. Ehhez természetesen nemcsak az oktatók következetes és lankadatlan fáradozása szükséges, hanem a hallgatóság sokkal szilárdabb, sokkal igényesebb és céltudatosabb magatartása is. Erősíteni kell a tanulmányi fegyelmet, s szigorúan fel kell lépni a „lazítók” ellen.

Mint a József Attila Tudományegyetem rektora, kívánok az 1967-es esztendőben egyetemünk minden professzorára, oktatójára, dolgozójára és a tanuló ifjúság számára eredményes, sikeres munkát, kívánok békés, boldog új esztendőt.

Dr. Szabó Zoltán
a József Attila Tudományegyetem rektora

Fontos esztendő küszöbén állunk. Olyan feladatok megvalósítása vár ránk, amelyek az egész magyar társadalom további sorsa szempontjából döntőek, amelyek meghatározzák a társadalom fejlődésének újabb időszakában nemcsak anyagi létünket, de a társadalmi tudatra is döntő befolyással lesznek. A Magyar Szocialista Munkáspárt IX. kongresszusának beszámolója, a vita és a kongresszus határozatai kijelölték a magyar orvostudomány helyét és tennivalóit is ebben a nagy közös, társadalmi cselekvésben. A harmadik ötéves terv megvalósítása során megújult lendülettel fejlődik hazánk egészségügyi és szociális ellátottsága. Még több, jól képzett, az élet bármely posztján helyét megállni képes orvosra, szakemberre van szükség. Kommunista szakemberekre.

A Szegedi Orvostudományi Egyetem oktató-nevelő, gyógyító és tudományos munkáját 1967-ben e célkitűzésnek megfelelően töreküznünk kell ellátni minden területen. A szakideológiai nevelés, az oktatás és nevelés célkitűzéseinek még szorosabb egysége, az egyetemi oktatási munka pedagógiai és módszertani problémáinak alapos elemzése, a tudományos kutatásnak a társadalom és a termelőmunka

igényeivel való fokozottabb összehangolása jelentik a ránk váró feladatok megvalósításának lépcsőfokait, a fejlődés útjának egyes fontos állomásait az új esztendőben.

Akkor, amikor az 1966-os év utolsó óráiban számot vetünk a ránk váró tennivalókkal jólesik megállapítani, hogy egyetemünk becsülettel helytállt a mögöttünk maradó esztendőben. Gyarapodtunk nemcsak erkölcsiekben, munkánk elismerése és tekintélyünk növekedése szempontjából, de anyagiakban, a munka tárgyi feltételeinek bővülése, gazdagulása terén is. Új klinikát avattunk, megkezdődött egy új, korszerű diákszálló építése, befejezés előtt áll egy nővérszállás építése, nagy összegek befektetésével bővítettünk és korszerűsítettünk több klinikát, jelentősen bővült az elméleti intézetek műszerparkja is. Ezek a tények is köteleznek a még jobb, még lendületebb munkára.

Mint az egyetem rektora, kívánok egyetemünk minden professzorának, oktatójának, dolgozójának s minden hallgatójának eredményes, boldog új esztendőt, s további munkasikereket.

Dr. Tóth Károly
a Szegedi Orvostudományi Egyetem rektora

Az 1967-es év küszöbén a tanárképzés módszertani problémáiról, amelyet művésztanáraink kiállítására, és hangversenye kísér. Ezeket az eseményeket a Tanárképző Főiskola egyéves történetében: átszervezés, vezetésben történt személyi változások, külföldi kapcsolatok elmélyítése, az oktató, nevelő és tudományos munka egységében, a nevelés problémáinak és feladatainak elvonalba állítása és egyéb események. Úgy érezzük, hogy 1966 az egyetemünk számára egy különösen nehéz, de munkával teli, küzdelmes napok éve volt, s mint ilyen feltétlenül meghatározólag hat a ránk köszöntő új évre is.

1967-ben a Szegedi Tanárképző Főiskola több évfordulót fog ünnepelni: jogi elődjét számítva, fennállásának 70. évfordulóját, az általános iskolai tanárképzés érdekében létrehozott Pedagógiai Főiskolának 20. évfordulóját, s természetesen a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulóját. Ez alkalommal rendezzük meg a következő nemzetközi ülészakot

Dr. Szendrői János
a Szegedi Tanárképző Főiskola igazgatója

TÉLI HÁZTETŐK

Hemmert János festménye

VIZSGÁZÓK? ■ VIZSGÁZTATÓK?

A felelet hitele

Minden vizsgajegyvet vita szokott követni, mióta a világ világ, pontosabban: mióta egyetem van, és az egyetemen vizsgák is vannak.

Hadd szolgáljunk ezekhez a vitákhoz néhány valóban elgondolkodtató adalékkal, anélkül, hogy a rossz jegyeket szerzők alá akarnánk lovat adni. Hiszen aki nem tud — az nyilván „lovagolni” sem tudna, csak a nyakát törné ki a hiábavaló próbálkozás közben. Eszünk ágában sincs a jelenlegi vizsgaidőszak alatt a három felsőoktatási intézményben kiosztásra kerülő mintegy 60–80 ezer vizsgajegy valamelyikének a hitelességét, jogosságát vitatni. Nem is egyes vizsgázókról és egyes vizsgáztatókról írunk, hanem a vizsgázóról és a vizsgáztatóról.

A Szegedi Tanárképző Főiskola Lélektani Tanszékén készült egy érdekes és — időszerű elemzés a vizsgázás és a vizsgáztatás problémáiról, nyilván elsősorban pszichológiai kérdésekről. Az összeállítás típusokba sorolja a vizsgázásnál és a vizsgáztatásnál jelentkező különféle, a vizsga hitelességét befolyásoló pszichológiai tényezőket.

Íme, tehát az úgynevezett „rossz vizsgázó” típusai. Azokról van szó, akik tudják az anyagot, de...

Például féltékeny a vizsgán. A féltékeny egy bizonyos határig jó, hiszen serkent, erősíti a koncentrációt stb. A túlzott fokú izgalom, a pánikba esés viszont megfoszthatja a józan ítélőképességtől a vizsgázót, az teljesen elveszti a fejét, elájul, óceánt zokog a folyosón a vizsgáztató ajtaja elé, fel akarja vágni az ereit, s mindent kilátástalannak lát. (Halljátok, lányok?...) Aztán bemegy, és esetleg jelesre is levizsgálhat, ha... Ha össze tudja időben szedni magát. De a gátlásos vagy gátolt típusba tartozó vizsgázó is könnyen rosszul járhat, még ha tud is. A zavartság, a vizsga-szituáció, a kapott kérdések hatására, a kimerültség, agyonhajszoltság mind előidézhet olyan mérvű zűrlőt a vizsgán, ami lehetetlenné teszi a tudásnak megfelelő megnyilatkozást. Vannak másféle típusai is a rossz vizsgázóknak. A *protektív* típus számára a vizsga előtti „tevékenység” jelenti az igazi feladatot, nem a vizsga. Az álarc, amikor bekopog a holt napi vizsgáztatóhoz, lehet rajta a meghatni akaró féltékenység, vagy a meggyőzni akaró magabiztosság álarc. Alakoskodik s bevágódní igyekszik mindenféle módon. Talán kevésbé ellenszenves, de hasonlóképp elítélendő az a rossz vizsgázó, aki *puszkázik*. Az igazi puszkázó ezt nem alkalomszerűen, nem végső riadalmában csinálja, hanem előre megfontoltan, agyafúrt tervszerűséggel és eszközökkel.

S ha vannak rossz vizsgázók, lehetnek épp úgy rossz vizsgáztatók is. Íme az olyan oktatók típusából néhány, akik alkati, vagy egyéb okok folytán „rossz vizsgáztatók”. Rossz vizsgáztató például a *könnyörtelen vagy lélektelen* típus, akinek eleve előítéletei vannak a vizsgázók tudásával kapcsolatban, irracionálisan magas mércéket szab a vizsgákon, s kikapcsolja az elbírálásnál a méltányosság jogos szempontjait is. A *hi-vatalnok* típus szenvtelensége sem jobb, mert gépies precizitásából, szenvtelenségéből hiányzik az emberrel való törődés igénye. Másféle típus az *akadémikós* vizsgáztató típusa. Túlzott lelkiismeretessége arra sarkallja, hogy mindenbe belekóssön, semmi sem legyen neki elég jó. A feleletbe akkor is beleszól, ha a vizsgázó nem mond rosszat, s ezzel megzavarhatja a legnyugodtabb, legbiztosabb tárgyi tudással rendelkező vizsgázókat is. Vele szemben az *ingerült* vizsgáztató okkal-ok nélkül állandóan dühöng a vizsgán, felháborítja minden, a vizsgázótól független, apró rendellenesség, szaladgál,

szitkozódik, telefonál vizsga közben, s mellesleg vizsgáztatója a minden ízében remegő vizsgázót, aki a poklok kínjait állja ki közben, arra gondolva, hogy ő az oka e rettenet ingerültségének. Van *kielégíthetetlen* vizsgáztató, aki tán még magát is csak 4-esre osztályozná, van olyan is, aki *együttérzően emberséges*, és legszívesebben sírna, ha valakit meg kell buktatnia, s többnyire nem is buktat minimálisnál kevesebb tudás esetén sem.

A *korrepetáló* vizsgáztató a vizsga ideje alatt próbálja megintani az anyagot a vizsgázóval, s helyette beszél, mintegy élvezve azt a tudatot, hogy ő viszont birtokában van a kellő anyagiismeretnek. A *marathoni vizsgáztató* számára élvezet lehet a vizsgáztatás, mert igyekszik azt minél hosszabbra nyújtani. Van olyan vizsgáztató is, aki *bosszút akar állni* valamért a vizsgázón. Mások — főleg fiatal oktatóknál — az igazságtalan, túlzó szigor *bizonyítani* akar és tekintélyt erősíteni. S a rossz vizsgáztatók ezek a típusai sokszor akaratlanul is kétségbevonhatóvá teszik az adott érdemjegyek hitelességét.

A típusokat lehetne még sorolni. E helyett azonban hadd zárjuk ezt az aktuális fejtegetést azt, hogy a vizsga összes külső körülményei, a vizsgázók és a vizsgáztatók lelkiállapotának, gondolkodásának és magatartásának negatívumai csak befolyásolhatják, s nem meghatározzák a vizsga sikerét, a kapott vizsgajegyek hitelességét. Egyetlen meghatározó tényező lehetséges csupán. S ez a vizsgázó anyagiismerete, tudása. A vizsgázó ezért mindig föl kell készülni. Készülni, tanulni kell mindig, s nem csak a vizsgaidőszakban.

pl.

Szocialista kollégium

Hozzászólás a szocialista kollégium orvosegyetemi tervezetéhez

Az Országos Kollégiumi tanácskozás, a KISZ KB s a Művelődésügyi Minisztérium határozatai alapján ország-szerte napirendre került a kollégiumi munka javítása. Az egyetemek egyik központi gondja a kollégium lett.

A szocialista kollégiumi tervezet, mely az elmúlt számban jelent meg, szintén ezen új irányelvek alapján jött létre, igyekezett ezeket felhasználni. S miután vita céljából bocsátották közre a tervezetet, szükségesnek látszik a hozzászólás adta lehetőségeket kihasználva utalni a tervezet hiányosságaira, s a felvetett problémákra.

Gondosabb előkészület kell

Ahhoz, hogy egy szocialista kollégium megeremtelését elhatározzuk, gondos előkészületekre, a fogalmak pontos tisztázására van szükség. Csak az illető kollégium adott helyzetének elemzése után válaszolhatunk arra a kérdésre: elérkezett-e már a közösség arra a szintre, hogy kijelenthesük: szocialista kollégium lettünk.

A „Tervezet”-et vizsgálva az első problémák itt merülnek fel. A kollégiumi fogalmak a közösség fejlettségének adott színvonalát fogalmazzák meg. Szocialista kollégium esetében tehát olyan közösségről van szó, melynek jellemzői között a közösség szocialista vonásai vannak túlsúlyban. Ez a közösség pedig egy nevelési folyamat eredményeként jön létre, olyan folyamatban, mely a diákokonban kezdődik el, a kollégiumban bontakozik ki, s e fejlődés során jön létre a szocialista kollégiumi forma.

A SZOTE tervezete sajátosan fogja fel a kollégiumi formát: „A szocialista kollégium célja a hallgatók szocialista közösségeinek a ki-

alakítása...” Náluk tehát maga a folyamat is a szocialista kollégiumban megy végbe. Ez a szemlélet mindenképpen helytelen, hiszen a szocialista jelző mögött nem-szocialista közösségek húzódnak meg. S ha ezt a meghatározást fogadnók el, vajon a diákokon és a kollégium feladatát miben tudnánk meghatározni? Ez a megfogalmazás természetesen fakadhat abból, hogy a jelenlegi közösségek szintje valóban nem szocialista szint. Ez esetben viszont korai a szocialista kollégium meghirdetése.

A fogalom meghatározása mindenképpen meghatározza a követelmények szintjét, jellegét.

A szocialista kollégium elképzelése, körülhatárolása után igen fontos, hogy megvizsgáljuk: az adott közösség valóban kollégiumi fejlettségű-e. Az egyáltalán nem perdöntő, hogy a kollégiumok 1959–1960 közt lettek kollégiummá. Az országos tanácskozás hangsúlyozta: a kollégiumok nagy része az elmúlt években nem tudta tartani színvonalát, visszafejlődött, nem felel meg a most megfogalmazott kollégiumi szintnek. Ennek vizsgálata fontos, s ennek rögzítése nem történik meg a tervezetben, hiszen csak ez döntheti el, hogy először a kollégiumi szint újból elérésére, e szint megerősítésére kell erőfeszítéseket tenni, vagy pedig megfelelő alapokkal bírva tovább lehet lépni. Tájékozódni kell a reális adottságokról: milyen a hallgatók és a vezetés viszonya, milyen a hallgatók egymáshoz, s a csoportok egymáshoz való viszonya; milyen a fegyvelm foka, jellege; milyen előrelű és fejlettségű a közösségi közvélemény; mennyire érzik a hallgatók magukénak a kollégiumot, annak célja; mi-

lyen a kollégiumi munkában az önkéntes részvétel; milyen a kollégium rétegződése.

Ezek az adatok mutathatják csak meg, reálisak e a feltételek egy szocialista kollégiumi cél kitűzéséhez. Ezen vizsgálódás adatait pedig a tervezet kiindulópontjaként dokumentálni kell. E tények leszögezése nélkül bármilyen tervezet csupán papírmunka marad.

A KISZ és kollégium kapcsolata

A „Tervezet” a belső szervezet és felügyelet kérdéseivel foglalkozó részei vetik fel az egyetemi KISZ és a kollégium viszonyának kérdését. Az első ami szembetűnik, az hogy a tervezet nem a kollégiumok (s ki-váltképpen nem egy kollégium) terve, hanem az egyetemi KISZ VB-é. A legmagasabb kollégiumi szint kitűzése feltételezi a fejlett kollégiumi közösségeket, akik önmaguk kell, hogy elkészítsék terveiket. A KISZ KB az Egyetemi Bizottságokat azzal a joggal ruházta fel, hogy a tervezeteket ellenőrizzék, illetve, ha jók, elfogadják. A SZOTE megoldása az uniformizálás veszélyeit elhanyagolja. Nem lehet ugyanis elhinni, hogy különböző technikai ellátottságú, különböző évfolyamokat magában foglaló kollégiumok a fejlődés egyazon szintjén álljanak; s mindhárom a szocialista kollégiumi szintjén. (S itt mutatkozik meg, mennyire hiányzik a konkrét helyzet-elemzés.)

Helyes az a törekvés, mely a kollégium és KISZ kapcsolatot erősíteni óhajtja. Figyelembe kell azonban venni, hogy a két — a hallgatók szempontjából — nevelési tényezőnek eltérő sajátosságai vannak.

Az egyetemi KISZ számára a primer közösség a KISZ-csoport, amelynek azonban a létszáma nagy ahhoz, hogy a primer közösségek legjobb hatásfokú „fajtája” legyen. Ez azonban az adott szituációból fakad; a hallgatók állami csoportbeosztására épül. A kollégiumban is fönt lehet, és kell is tartani a KISZ-csoportokat, de figyelembe kell venni, hogy a kollégiumok adnak egy jobb megoldást a primer közösségek kialakításához: a szobacsoporthoz. Ez kisebb, s jól körülhatárolható egység, ebben a primer közösségben a nevelés hatékonysága magasabb lehet. A kollégiumban a KISZ-csoport szekunder közösség kell, hogy legyen. A SZOTE tervezetében azonban a kollégiumban a nevelés alapvető szintere továbbra is a KISZ-csoport. Ez pedig azt jelenti, hogy a kollégium egyik legnagyobb nevelési lehetőségét, a szervezett nevelésben nem veszik tekintetbe.

Nem tisztázott a kollégisták és kintlakók viszonya, kötelességeik, e tervezetben. A tervezetből az derül ki, hogy a kollégisták minden rendezvénye KISZ-csoport megeremtelésére is, melyben minden kintlakónak kötelező a megjelenés. Nem tűnik logikusnak ez a szisztéma. A kintlakók számára is kötelezővé akarnak tenni olyan rendezvényeket, melyeket a magas szervezetségi fokot elért szocialista közösség tagjai a kollégiumba belépéskor önként vállaltak.

A KISZ és kollégium kapcsolata helyes, de látni kell a két tényező eltérő sajátosságait, jellegét, s ezt figyelembe kell venni a tervezésnél.

A követelmények megfogalmazása

Helyes az, ha a követelményeket a közösség az egyén számára is megfogalmazza. A tervezet követelményei azonban rendkívül változó jellegűek. A legáltalánosabb megfogalmazású követelmények váltják egymást a legkonkrétabb követelményekkel. Azokban a kérdésekben,

melyekben már kialakultak elképzeléseik, igen jól, konkrétan megfogalmazva állították fel a követelményeket. E kérdések azonban csak néhány problémára adnak választ, s ezekből nem alakul ki egységes követelményrendszer. Általában az országos jellegű anyagok általános követelményeit vették át, összegezték a tervezetben. Nem elég például arról beszélni, hogy a diákkörökben dolgozók számát növeljük.

A követelmények alacsony voltára utal az a megállapítás, amely a közösségi munka teljesítését az ISZM ezüstfokozatához köti. Az ISZM minden hallgató számára kötelező, ez egy szocialista kollégium követelményrendszerében alacsony szintet jelent. Itt tükröződnie kell a közösség magas színvonalának, egy magas, s az átlagtól eltérő követelményrendszerben.

Meglehetősen ellentmondásos és furcsa helyzetnek lehetünk tanúi a tervezetben: 1967. február 1-re már kitűzték a szocialista kollégiumi cím felvételét, ugyanakkor a tervezet az országos, általános követelményeket foglalja össze, s utal csak arra, hogy ezután ki fogják dolgozni a követelményrendszert. Hogyan állapíthaták meg a február 1-i határidőt, amikor meg sem fogalmazták önmaguk számára a konkrét, mindenki számára világos és elérendő követelményeket?

A tanulmányi, politikai, diákköri, fizikai munka, az egyéb közösségi tevékenység részletes követelményrendszerre: ilyen kell hogy legyen az egyetemi tervezet. S természetesen tartalmaznia kell olyan fejezetet is, amely azt határozza meg, miféle feltételek milyen szintű, milyen időtartamú nem teljesítése esetén kell a közösséget vizsgálóknak ismerni.

Úgy tűnik — ismerve az országos, és megyei tanácskozás anyagát, az idevágó határozatokat — hogy a SZOTE tervezete nem felel meg egy szocialista kollégiumi tervezet követelményeinek.

Arra jó, s csak ezt végezte el, hogy összefoglalja a különböző fórumok ez irányú elképzeléseit; de ennek konkrét (pl. ISZM), ott nagyon alacsony követelményeket támaszt. A fentebb elmondottak hiánya következtében az a tervük, hogy a „következő szemeszter” elején kihirdessék a szocialista kollégium létrejöttét, elhamarkodottnak tűnik. Már a megyei tanácskozáson is bírálta ezt az elképzelést. A szocialista kollégium reális útját a Tanárképző Főiskola KISZ-titkára fogalmazta meg: először, megállapítva az adott közösség rétegződését, fejlettségét, egyes szakak, SZOTE viszonylatban esetleg egyes KISZ-csoportok közösségében kell a szocialista közösség szintjét elérni.

Ezen kis egységek számára a növekedése visz el a szocialista kollégiumig.

A munka hosszú, szívós erőfeszítést jelent, több éves nevelési program kialakítását és végrehajtását jelent. De semmi esetre sem egy fél-éves „programot”!

A szocialista kollégium magas követelmény, szintet jelent, s diákönkormányzataink csak hosszú, nehéz munka után juthatnak el e címig. Ha a reális feltételek figyelmen kívül hagyjuk e célok kitűzésében és elérésében, a megtisztelő címet könnyen devalválhatjuk.

Anderle Ádám
nevelőtanár, JATE

HETVENNYOLCÁN

A december 22-i ünnepélyes tanácsulást dr. Szabó Zoltán akadémikus, a József Attila Tudományegyetem rektora nyitotta meg, majd a jelöltek letették az esküt. Az Állam- és Jogtudományi Kar dékánja, dr. Kemes Béla ötvenhat, a Bölcsészettudományi Kar dékánja, dr. Halász Előd tizenegy, a Természettudományi Kar dékánja, dr. Grassley Gyula tizenegy hallgatót fogadott doktornak a jelképes kézfogással. Az új doktorok közül tizenheten „summa cum laude”, huszonnégyen pedig „cum laude” fokozattal érdemelték ki a megtisztelő címet.

Dr. Szabó Zoltán rektor ünnepélyes szavakkal indította utnak az új doktorokat, akik — mint mondotta — az egyetem szellemiségének egy-egy részét viszik magukkal az életbe. Felhívta

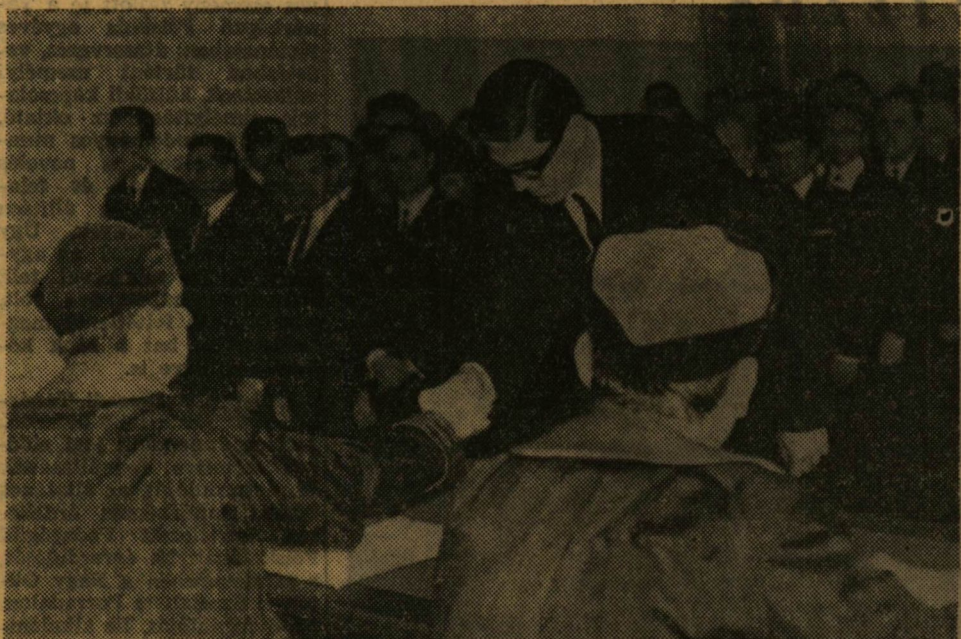
figyelmüket arra, hogy az új típusú értelmiségre jelentős és fontos feladat vár. Ebből a munkából részt vállalni nemcsak kötelesség, de fel-emelő hivatás is.

Az Állam- és Jogtudományi Kar új doktorai: Aron Mária, Bagaméri Lajos, Bihari Éva Vilma, Bodó István, Botos Pál, Csányi László, Cserép László, Csornyik György, Csonka Ferenc, Czajtányi István, Daróczy Mária, Deli István, Faludi Lajos, Fazekas Agoston Sándor, Fucker Lajos Antal, Gelegonya Mária, Hajdú Mária, Havasi András, Hertelendy Veronika, Horváth Ferenc, Judák Imre, Katona János, Katona Zoltán, Kártyás László, Körös Gáspár Károly, Krieger Agnes Viola, Lakatos István, Lakatos Lajos, Lévai Sándor, Maday Enikő, Mari Péter, Mándoki Katalin, Miskolci Gyula, Nemes Attila, Nemes Jó-

zsef, Ocsai József, Pelle László, Pongor Gyula, Remszó József, Sashalmi László, Sánta László, Schordje Katalin, Sódar Mihály, Süle József, Szaberényi Éva, Szentkúti Sándor, Szilasi Mihály, Tóth György, Tóth Ilona, Tóth Pirokska, Trényi Imre, Vadász Pál, Varga Gusztáv, Varjú Pál, Váradi Márton, Volent Katalin.

A Bölcsészettudományi Kar új doktorai: Bonyhai Gábor, Botár József, Csetri Lajos, Kelemen János, Lovász György, Nagy János, Polner Zoltán, Révész Béla, Törköly Ferenc, Tráser László, Varga Jenő.

A Természettudományi Kar új doktorai: Agócs Pál Mihály, Barabás József, Ecsedy Éva, Erdősi Ferenc, Jáky Károly, Juhász Miklós, Bárány Ilona Zsófia, Köszegi György, Selmei György, Wenger Sándor, Zsilkó Katalin.

Juhász Miklóst, a Természettudományi Kar fiatal tanár-egédjét doktornak fogadja a Rektor kézfogása. Hetvennyolc doktort avattak a JATE nyilvános tanácsülésén.

A kongresszus szellemében

A riporterek megírták az utolsó tudósítást, a fényképek még egyszer felvillantották a lámpákat. Véget ért a kongresszus. Eredményei azonban határozatokban rögzítve megmaradnak, és határozzák meg a párttagok és pártönkivüliek munkájára egyaránt. Baráti beszélgetéseken és vitákon most már az a kérdés bukkán fel egyre többen: hogyan léphetünk tovább, hogyan javíthatjuk munkánkat annak a kongresszusnak szellemében, amely — ezt nem csak az újságok írták meg, de mindennapi életünk megfigyelései példázta — napokon keresztül munkások, parasztok, felnőttek és diákok érdeklődésének központjában állt.

— Az első lépések megtörténtek. Pártcsoport-gyűléseken vitattuk meg, hogy a kongresszuson elhangzottakból kiindulva, milyen feladatok hárulnak az egyes csoportokra — mondta dr. Gulya Károly, az MSZMP bölcsészettudományi kari alapszervezetének titkára. — A kongresszus hatalmas, értékes anyagának feldolgozásába bekapcsolódtak a pártönkivüliek is. Négy szekció alakult: a pedagógiai, irodalmi, nyelvi és történelmi. Céljuk az, hogy az illető tudományág vonatkozásában vegyék szemügyre: milyen konkrét feladatokkal kell számolni a kongresszus után. Párttagok és pártönkivüliek — akár csak Budapesten — találkoznak majd kibővített pártcsoport és szekció gyűléseken, hogy közös céljainkról és problémáinkról elbeszéljünk. A kongresszus politikai eredményeinek és célkitűzéseinek, a felvetődő politikai kérdéseknek megbeszélésére sor kerül a tanszéki ideológiai vitákon. Ezeket a szakmai kérdés mellett a tudományághoz közvetlenül kapcsolódó politikai, tudománypolitikai aktuális problémát tárgyalnak meg az oktatók. Pártszervezetünk oktatói a marxista szaktudományi ágak előadásait felhasználva és a

KISZ politikai köröknek nyújtott segítséggel kívánják elérni, hogy a hallgatóság megfelelően tájékozódhasson. Az első beszélgetések arról győzték meg bennünket, hogy az első reflexiók jók, de az egész anyag átfogásához, a lényegi megértéshez szüksége van a diákságnak a segítségre.

— A kommunista oktatók munkájára milyen hatással lesz a kongresszus?

— Alapszervezetünk évek óta az oktató-nevelő és tudományos munka hármas egységének biztosítására törekszik. Evekkel ezelőtt a tudományos munkában volt bizonyos elmaradás. Később ennek ellenhatásaként — erre a kongresszus is figyelmeztetett bennünket — nemcsak előretörés, örvendetes javulás következett be, hanem sok esetben egyoldalúság. Egyes oktatók a tudományos munkát előtérbe helyezve a másik két területtel kissé elhanyagolták.

— Mivel adhat többet a kommunista oktató?

— Azt hiszem elsősorban a neveléssel. Ez jelenti természetesen az oktatással együtt járó nevelést, a tananyag átadásában is ható nevelést. Jelenti a példamutatást, munkavállalást, emberekkel való lelkiismeretes foglalkozást. Az ilyen oktató, ha érzékeny a problémáit megértésére, előbb észreveszi, mi foglalkoztatja az ifjúságot, mint, aki távol áll az emberektől, és nem érdekli más csak a nagyon szűken értelmezett oktatómunka. Ha vannak kiváló kommunista oktatók, akkor ellensúlyozni lehet annak az eljelentelenedésnek a nevelési hatékonyságát csökkentő hatását, melyet a hallgatók az egyre növekvő követelmények és az átmenetileg néha csökkenő lehetőségek között éreznek. Végzés után sok egyetemista visszajön meglátogatni legkedvesebb oktatóit. Azokhoz jön vissza, akiknek személyes példamutatása őt is helytállásra tanította.

Hazafias nevelést

A Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziumban Pártunk IX. Kongresszusa után tartották meg az alapszervezeti taggyűlést, amelyen megvitatták az iskolai KISZ és Pártalapszervezet munkatervét.

A taggyűlés előtt beszélgetünk Molnár Istvánné titkárral az 1966/67-es tanév ideológiai, politikai, oktatási vonatkozásairól, a pártalapszervezetnek és az iskola állami vezetésének kapcsolatáról, a munkaterv elkészítésének alapelveiről.

— Pártszervezetünk tagjainak munkáját ebben az évben az MSZMP IX. Kongresszusának célkitűzései, valamint az MSZMP Csongrád megyei Bizottságának állásfoglalása az oktatási reform végrehajtásának tapasztalatairól szabják meg. Elsődleges célunk a kongresszus anyagának feldolgozása, az oktató-nevelő munkára vonatkozó feladatok kiemelése, végrehajtása. De különös gondot kell fordítani a hazafiságra nevelésre is. Gyakorlatilag a szaktárgyi órákon, a KISZ politikai vitakörökön és az osztályfőnöki munkában lehet és kell megvalósítani ilyen irányú elképzeléseinket. Ezzel a kérdéssel egyébként a novemberi nevelési értekezlet is foglalkozott, amelynek munkáját, eredményességét párttagjaink hozzászólásai nagy mértékben előmozdították. Az értekezlet megállapította, hogy a hazafiság — amelynek belső tartalma történetileg változó — s amely a magyar ifjúság legjobbjainak egyik lényeges ismertetőjegye volt a történelem folyamán, olyan tulajdonság, amellyel fel kell nevelnünk a mai, szocializmust

építő fiatalságot is. Az ifjúság arculatának állandó változása miatt azonban rugalmasan és helyes arányban kell alkalmazni a hazafiságra nevelésben a gondolati és érzelmi ráhatásokat.

— Hogyan segíti a pártalapszervezet a KISZ politikai munkáját?

— Munkatervünk harmadik része foglalkozik ezzel a kérdéssel. Idézem: „Fokozottabban kell segíteni a KISZ-alapszervezetet abban, hogy a tanulók világnézeti-politikai nevelésében még eredményesebbé tegye munkáját. Ennek érdekében több párttag tanárt bízunk meg és pártönkivülieket is felkérünk a KISZ-szervezetben való munkálkodásra.” A 10 vitakör vezetője között 12 párttag tanár van.

— A KISZ politikai vitakörök programjának előkészítésébe bevontuk az V. éves és a III. éves hallgatókat is. A párttag tanárjelölteket ezen kívül megbízuk politikai témájú osztályfőnöki órák előkészítésével és levezetésével.

A munkatervet megvitató taggyűlés több oldalról is megvizsgálta az ifjúság világnézeti nevelésének kérdéseit, a politikai vitakörökön folyó munka tükrében. Csomor Anikó KISZ-titkár referátumához Juhász Antal igazgató, Gábor Mária, Major Jenőné és Gábris Ida osztályfőnökök szövegeztek hozzá.

Erdői Imre a szakszervezeti munka és a pártmunka egyező és különböző vonatkozásait elemezte. A taggyűlés végül is minimális módosítással a munkaterv javaslatát elfogadta.

Farkas István

Tömörkény Istvánnak

(Az író születésének századik évfordulóján)

Hát illik-e annak csinált-szép szavakból verssé mesterkedett koszorúkat tenni rőghöz-tért fejéhez, aki volt cirátlan s önmérsztő, nehéz lelket vitt pihenni? Aki mint kétkezi, célszerűen tengő, nincstelen kis népe, küzködött hiában; Aki tréfák mögé bánatokat rejtett s fény volt: pilács-láng a viskónyi hazában.

Jó Tömörkény István! életnek tudója, sorsodnak mérnöke, te bölcs-szelíd elme, nyomorult szellek vergődései közt kinek jövőt-látó volt dühös türelme. Csengele bogáncsos homokján ki járva, gyümölcsöst láttál ott s szőlőket teremni és láttad: te láttad, mint tudná a pór nép magát nyomorából-nyügeből kivenni.

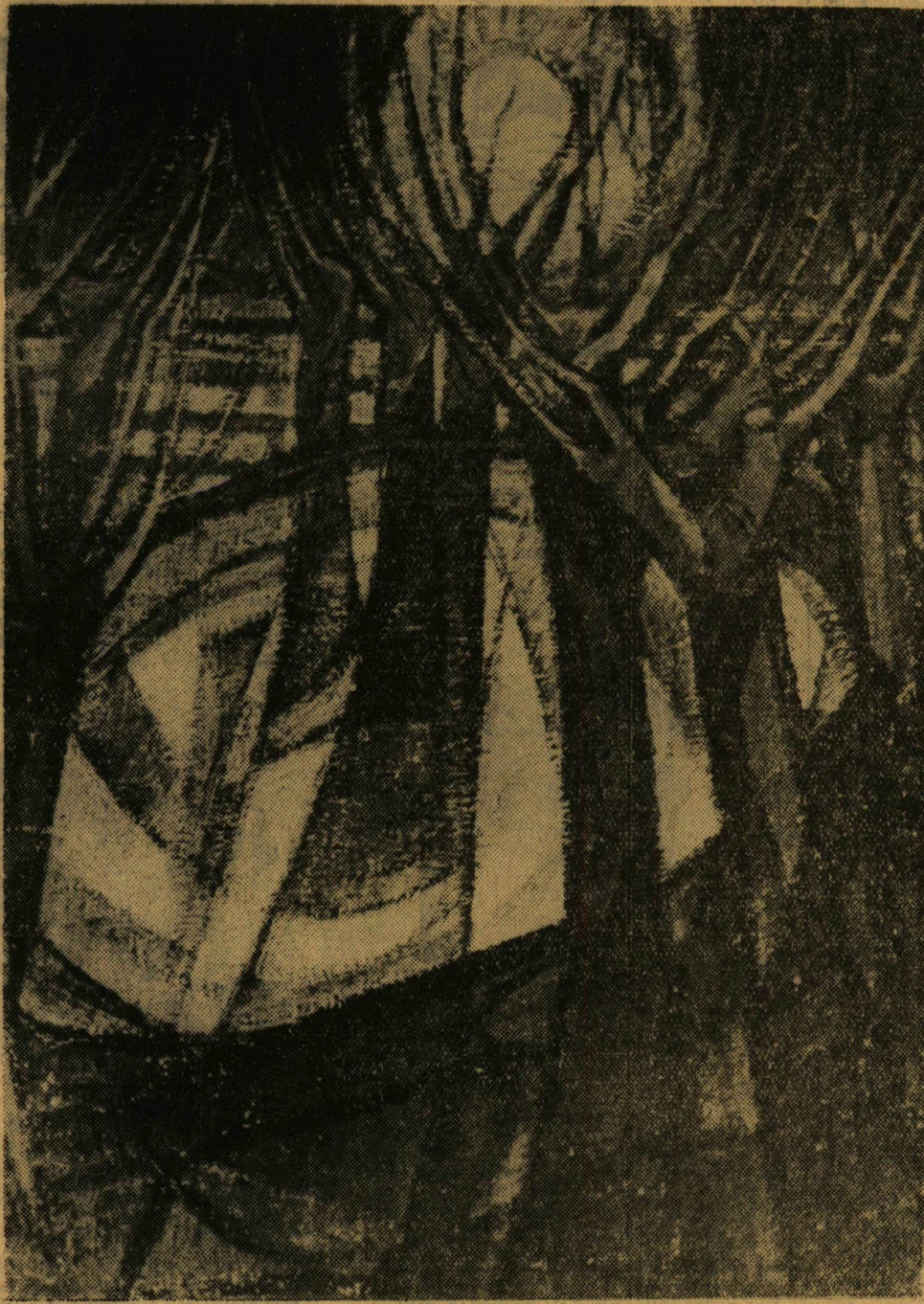
Akárhonnán jött is, domború homlokod, tiszta szemed előtt megtorpant az álság; Mint az eleven víz, magát-megtisztítón élt benned egy eszme s egy örök kívánság. Eletedet tetted ezek oltárához hallgatag-csöndesen, mint az igaz bölcsék. Az igazság útján, legkisebb királyfi, magad indultál el, hogy pályád betöltsed.

S mikor a munkának értelmét dicsérted, a munkás érdemét mérted ámuldozva: kincselelő buzgalmad öröksége bennünk, a lelkünkben hevül s neved visszhangozza. Nézd a földművelőt, ősszel hogy elvetvén, leül most ráérőn s tud betűt is vetni; Már nem a mának él sárfalú világban. Ország holnapjáról ül le tervezgetni.

Nézd! a munkásember nincsből-bajából hová egyenesül-magasul azóta; S a város mivé lett! a régi-zsupvári. Nézz e sokasodó, fénylő házsorokra. Az ének múlandó. Elkopnak a szavak. Tovább él a dallam: zúg az örök szélben. Zúg, mint a folyóvíz. A dal, amit tudtál, így zeng az utódok emlékezetében.

S nem márvány, nem arany-cifrázatú tábla, ez a dal, a hozzád teljesebben illő. Ki voltál: megmaradsz időtlenül immár, te mindig újuló s mindig újnak hírlő. Mának városában, holnap eszméi közt aranyánál nemesebb a te tisztaságod, mely mint nyári egék mélysege, fölizzik s mint a búzamezők, termékeny és áldott.

Papp Lajos

FÜZFAK

AZ EGYETEMEN JELENLEG 38 MŰKÖDŐ TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRÖBEN 461 HALLGATÓ DOLGOZIK. A TAVASZI ORSZÁGOS TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIÁRA 92 DOLGOZATOT JELENTETEK BE EZ IDEIG. A FELKÉSZÜLES MEGFELELŐNEK MONDHATÓ.

Diákkörökről

Az 1966-os év utolsó ülésén a JATE KISZ végrehajtó bizottsága értékelte a tudományegyetemen működő diákkörök munkáját. A mérleg elkészítésének, a számvetésnek ezúttal külön jelentőséget adott az a körülmény, hogy közvetlenül előtte állnak diákkörök az országos seregszemlének, hiszen a március végén Debrecenben, Miskolcon és Pécsen rendezendő VIII. Országos Tudományos Diákköri konferencia szekcióiban bemutatásra kerülő dolgozatok elkerülése rövidesen aktuális lesz.

Mit mutat a jelenlegi kép? Egyetemünk három karán összesen 38 diákkör működik átlagosan 15–18 taggal. A Bölcsészettudományi Kar diákköreinek munkájában átmenetileg visszaesést okozott a diákköri titkárok újjáválasztása. S a választás után sem mindenütt van biztosítva a megfelelő vezetés, a munka egyik döntő feltétele. Egészeben véve

munka szempontjából is legkiforrottabb a tudományos diákkörök működése a Természettudományi Karon. A diákkörök havonta rendszeresen megtartják üléseiket s egyes diákköröknél ezen túlmenően — például a szerkesztői diákkörökben — bevezették az egyéneknél beszámolókat is. Megfontolást és megfelelő beavatkozást igényel viszont a tanári szakokon működő diákköröknél tapasztalható visszaesés. A földrajzi diákkörből például egyáltalán nem jelentettek be dolgozatot s hasonlóképpen áll a munka a növényrendszertani és a növényéleti diákkörökben is. Különösen akkor szembetűnő ez a visszás állapot, ha összevetjük a szakosok és a vegyészek diákköreinek példásan jó, eredményes működésével. Ezekből a diákkörökből

eddig már 42 dolgozatot jelentettek be az országos konferenciára — közel felét az egyetemről összesen bejelentett dolgozat-mennyiségnek.

A tudományos diákkörök tanári és KISZ-irányítása között általánosan jó a kapcsolat, bár a bölcsészektől egyéb diákkörök munkáját a megfelelő intenzitású tanári irányítás hiánya teszi akadályozóvá, a titkárknál viszont néhol túlságosan is erős és közvetlen a diákkörök feléti felügyeletet gyakorló intézetek befolyása s ez épp úgy akadályozhatja a produktív működésnek, mint az ellenkező véget. Valamennyi diákkör részéről egybehangzóan fölvetették a diákköri munka megfelelő anyagi támogatásának hiányát is.

A legszervezettebb s a

A munkát a KISZ-végrehajtó bizottság megfelelően értékelte az országos konferenciára való felkészülés szempontjából is. A problémák viszont arra kell, hogy figyelmeztessenek minden tudományos diákkört, hogy korántsem elegendő beérni egy ilyen átlagosan többé-kevésbé megfelelő helyzet konzerválásával, hanem

lépéseket kell tenni a mutatkozó hibák, nehézségek megszüntetésére. S ez elsősorban a munka további javítása útján lehetséges.

Az országos diákköri konferenciára szánt dolgozatokat a tanszékek szakmai véleményével ellátva február 1-ig kell eljuttatni a dékani hivatalokhoz. A beküldött dolgozatok értékelésének február 12-ig kell megtörténnie, hogy a jutalmazásra és az országos konferencián való felolvasásra javasolt pályaművek a konferencia rendező szerveihez időben megérkezzenek.

Az alábbiakban néhány statisztikai adattal egészítjük ki a tudományegyetemen működő diákkörök lévekenységéről alkotott képet. A József Attila Tudományegyetemen működő 38 diákkör karok szerinti megoszlása a következő: Állam és Jogtudományi Kar 6 működő és 2 szervezés alatt álló diákkör, Bölcsészettudományi Kar 11 működő diákkör, a Természettudományi Kar pedig 21 működő átkör, a Természettudományi Karon 274 hallgató, a bölcsész diákkörökben 163 hallgató, a jogász diákkörökben pedig 87 hallgató dolgozik. Az országos diákköri konferenciára bejelentett dolgozatok kari megoszlása a következő: Természettudományi Karról 60 dolgozat, Bölcsészettudományi Karról 22 dolgozat, Állam és Jogtudományi Karról 10 dolgozat.

Fontos Sándor íestménye

Szilveszteri álom

Az éjjel kórházba szállítottak, mert az unokahúgomhoz vágtam a cipókanalat, akivel másfél év óta együtt élek. Megsértett valami aprósággal, dührohamot kaptam, majd visszajött engesztelni kombinéban. Ekkor történt, hogy elkészülőben hazulról, mosolygós alakjára vicsorítottam a fogaimat. Rajtuk kívül az öcsém tartózkodott még a szobában és néhány bútordarab.

Az unokahúgom fogadkozott, hogy föl-vágja az ereit, mert már nem szeretem. Csak már ne lennék itthon — sóhajtottam. Az öcsém és az éjjeliszekrény próbált meggyőzni arról, hogy nincs igazam.

Az unokahúgom beleszúrta alkarjába keresztben, a szárnyait egymástól öt centire igazítva a szabászollót. Megvárta, míg kiszökik a vérsugár, közben lehúnyta a szemét, kissé féloldalt emelte fel az arcát és miután szabad kezével újra megfogta a szabászolló másik végét — a hüvelykujját és a többi négyet a megfelelő helyre illesztve — kitartóan nyomta össze az olló két élét.

Alig vértett, amikor megfogtam karját a seb fölött és elkezdtem szorítani. Belerúgtam az öcsémbe, aki az ágyon a másik oldalára fordult. A következő alkalommal, amikor belerúgtam, hídba görbült a törzse a lepedőn és lebukfencezett a padlóra. Kiabáltam rá, hogy szaladjon telefonálni. Elkezdte húzni lábára a cipőt, mivel éjjel körül lehetett. Az nem kell — ordítottam. Ugrott az ajtóhoz és nyitotta az ajtót. Kiabáltam, hogy a nadrág az kell, és hogy az állomásra rohanjon, telefonálni a mentőkért.

Az unokahúgom karját a plafon felé tartottam, majdnem feszítettem és módszeresen szorítottam. Nagyon fáj a háromfejű karizmom, és csupa vér voltam. Épp olyan mintában száradt bőrömrre a vére, mint, amilyenek az ő testén látszott, amelyet tartottam.

Ki jött meg, kérdezte az anyám hangja az ablak felől. A leendő menyed elvágta az ereit, szóltam neki. Jesszusom, mondta, éreztem, hogy hamarabb kell elindulnom. Kisfiam, te csupa vér vagy — csapta össze a két tenyerét.

Mondtam neki, hogy álljon az ablakhoz és figyelje a mentőket. Feltartotta a fülgönyt és azt állította, hogy egy repülőgép szállt le az utcánkba. Azok lesznek — reménykedtem. A szomszédba mentek be. Az öcsém ott van? Ott. Akkor azok lesznek. De nem jött senki. Jönnek — szólt anyám.

Egy férfi lépett be fehér köpenyben és rajta kívül még két férfi. Na, mutassa a karját — mondta. Mintha a vérnyomásom akarná mérni, körültekerte a felkaromat és ugyanazzal a kezemmel egy kis figurát kellett tartanom, amely kiesett az ujjaim közül. Na — mormogott az orvos. Visszatették a kezembe a kis figurát, amely újból kiesett az ujjaim közül. Ez nem megy, doktor úr — akartam nagyon udvarias és jólnevelt lenni. Jól van, ez tényleg az — állapította meg. Nagyon örültem, hogy nem vagyok szimuláns. Vigyék — szólt a két férfinak. Alig vánszorogtam és ők mellett jöttek a hordággal. Kétszer összecsuksoltam alattam a lábam. Az unokahúgom miatt van — árulkodtam. Ej, ej fiatalember, miért nem szakít vele? Ma van a névnapom — közöltem. Aztán pedig a lakás és a sok apró tárgy, reflex fogja összekötöni magukat — mondta. Egy hordó állt a ház előtt négy keréken. Legyen erős — biztatott a doktor. Fel akartam húzni magam a hordó peremére, mint amikor strandon vízből ugrik ki az ember a medence párkányára. Segítsenek — szólt az orvos. A két férfi befektetett a hordóba, amelyben levesmaradék volt kenyérdarabokkal. Úgy gondoltam, hogy az utcából gyűjtötték össze.

Egy hátsó udvaron keresztül kellett hazajutnom. Nem mertem menni, amíg meg nem kötik a kutyát. Átbújtam szokatlanul gyorsan a kerítés egy léce alatt és a kutya a pizsamámba kapott. Akkor ijedtem meg igazán, amikor láttam, hogy nem kutya, hanem disznó.

Az anyám és az unokahúgom a kamrában voltak, de inkább beszélgettek. Miért nem látogattatok meg — néztem rájuk indulatosan. Rámnéztek és súgdoztak tovább. Mintha összeesküdnének ellenem — éreztem. Mintha fonnának valamit körém, a lábaim köré. Kétszer becsaptam magam mögött az ajtót. De gyöngye volt a karom és nem sikerült betörnöm az üveget. Ettől függetlenül ismét elhatároztam, hogy ezután minden más-képp lesz.

Géza Ferenc

Kalendárium

Január

Eveimnek száma nincs harmada száznak
Jövendőmondásom ezért is hibázhat
Bölcs életismeret híján ebben-abbán
A Baknak hava bár gazdag lesz havakban

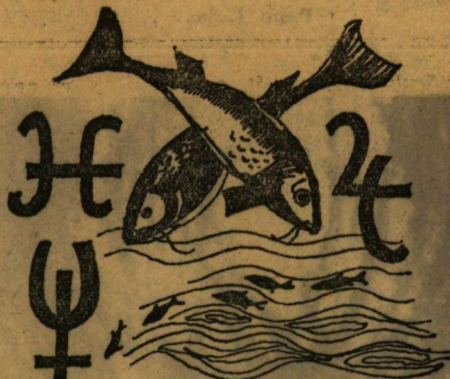
Fogy az éj sötéte s növekszik a nappal
Csikorgó hűlegben csikorgó fogakkal
Agyon-sillabizált könyvek tetejére
Fülhag a vizsgáló s eidől célhoz ér-e

Február

Egy aranyat talált más ugyanazt vesz el
Vizsgák után itt a második szemeszter
Hetirend napirend órarend az élet
Vízöntő vizet önt s a diákság étel

Múlik a kábulat a lédéres álom:
minden nap tanulni! — és a láthatáron
mint színes sex-fotó a tavaszunk képe
sejlik föl és sokszáz sóhaj leng az égbe

Március

Folyók iszapjából kikélnék a Halak
Ezüst-csilámlásuk megannyi sugaras
napocska a vízben Csupa nyugtalanság
gőzölgő csobogás a rét és a lankás

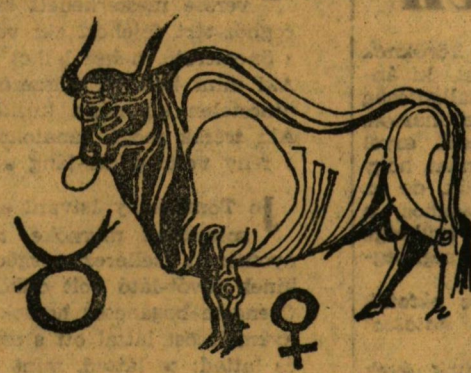
dombok hajlatában a hó fehérsége
hóvirággá válik Mert a télnék vége
Friss szél kap a lányok lobogó hajába
Menekülne mind még futna de hiába

Április

Mert a tavasz van itt és a tavasz támad
szilajul nektroni a bódult világnak
Mint a megvadult Kos ugrándozik-öklél
s láttán hars játékkal apró örömlöket

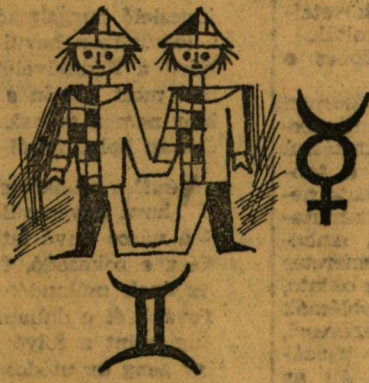
megtelik a lélek szünig-csordulásig
Üzenetek szállnak egymáshoz egymásig
Hol padba faragják hol jegyzetlap rejti
Míg az előadó a tételt kifejté

Május

Döndül mámorosan fénytől-ittasultán
a Bika-szívű föld s szerelemre gyűltán
simul a kék éghez illatokat lenget
a méhszárnyú csönd és madárdalok zengnek

Hanyatt veti magát a fűben az ember
A szemét behunyja lélegzeni sem mer
oly szép amit így lát! — de rebben pillája
Új vizsgaidőszak vet árnyékot rája

Június

Az Ikerk havában párjuk megtalálják
mind akik újjukat nyitott szemmel járják
S látni mily törekvők percre sem megállók
ígyekeztükben a tanulópárok

Szülizték ontják az irodalmi bókot
Egy matematikus számolja a esőket
Mások domborzati mérésekhez fognak
S hány szaktudománya van még e dolognak!

Július

Erik a gabona sárgul a kalásza
s verseng a végzősök vadásza-halásza
Egyik hangoskodva más furtanggal-csellet
hadakozik aztán beéri a helyet

Véget ért a vizsgák zord ideje-sora
Kévébe kőtte a levágot gabona
Ki helytállt tovább megy ki nem rákként vissza
Bukása keserű poharát kiissza

Augusztus

Útra kelt mindenki vonaton vagy gyalog
Ló híján autóstoppa fel nagyarok!
Vár hogy-vőgy és tenger! A sörényes király
Oroszlán havához ez a jelszó kijár

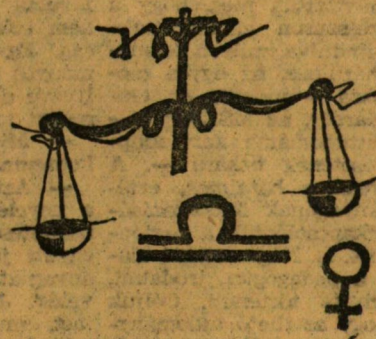
Nyári tanulmányút üzem gyakorlat
nyelvtanulás öszre halasztott szigorlat
rokonlátogatás lánykérés jön szóba
Csak az nem ki menjen építőtáborba

Szeptember

Nyárnak útjáról lassacskán megjönnek
a világhódítók s elcsacsogják könnyed
hányavetiséggel hány országban jártak
Arról hallgatnak hogy padlásokon háltak

hogy a didergés volt naponta a früstök
Dicsőtől fejkön korona az üstök
S itt vannak mlként ez Szűz havában lilik
a golyák s zavaruk a fülükön pírlik

Október 12

Ekkorra készül el a nyárcól a Mérleg
A savanyú szőlő mind édesre érett
Kudarok szépültek szolid sikerekké
s mi akkor elakadt kiltelt most kerekké

Megméretik közben az új termés java
Ez a hónap mindig az elsőy hava
Golyabajnokságok golyabál — s a golya
szóra egyszer-egyszer rárimel a pólya

November

Elszállt az utolsó ökörnyal is régen
Komor felhő-csorda hőmpölyög az égen
Szél esattog s mint láttuk könnyen megeshetők
hogy egy új tűzfal is fejünkre eshetik

Kutatják utóbb hogy ki az illetékes
A pácból kimászni végül ki nem képes
Fagyos-csipós a szél! Bizony mar is gyakran
s a Skorpió mérge ritkán ártalmatlan

December

Ismét esik a hó A kör teljessé lesz
A helyezkedő már az új évre kérdez
Jóságos télapók elősergelnek
s felírják mit kíván mind a jó kisgyermek

A vizsgán azonban nem télapók ünek
Aki készül annak lesz csak szép az ünnepe
Tűzszőlő nyílt az egyes remegve
fűrődik az üres tudatlan felekre

TUDOMÁNY és TÁRSADALOM

A Természettudományi Kar szerepe a város tudományos, kulturális és társadalmi életében

A József Attila Tudományegyetem Természettudományi Karának a város tudományos, kulturális és társadalmi életében játszott szerepe két tényezőtől tevődik össze. Az egyik, amelyet a kar oktatóinak és kutatóinak a város és környezete határain túlmenő külföldi és országos kapcsolatokkal bíró tevékenysége színez a tudományos kutatás és az oktatás vonatkozásában, elismert tekintélyt jelent a karnak és intézeteinek, ezeken keresztül az egyetemnek, de az Egyetem székhelyét jelentő város hírére is öregbíti. A Szegedi Akadémiai Bizottság, a létesítendő akadémiai Biológiai Kutatóintézet, a tanszéki Akadémiai Kutatócsoportok és a Kibernetikai Laboratórium működése is tekintélyt ad a városban folyó tudományos és kulturális munkának. Ezekből, az egyetem létéből és funkciójából következő tényektől eltekintve azonban van egy másik tényező, miszerint *Karunk oktatói és kutatói tevékenységét vállalnak magában a városban, illetve a megyében működő tudományos egyesületek munkájában, a kulturális élet jelentős alkotóelemeit képező természettudományos ismeretterjesztő tevékenységben, és ily módon alakító hatással vannak természettudományos szakmai vonatkozásokban a város és a megye társadalmi életére.*

I.

Az utóbbi vonatkozásban téve vizsgálat tárgyává a kar szerepét, a következőket állapíthatjuk meg: a város tudományos életében jelentős szerepet játszanak a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségébe (az MTESZ-be) tartozó egyesületek. E szövetség vezető testületeinek és a szövetség keretébe tartozó több tudományos egyesületnek funkcionáriusai karunk oktatói és kutatói közül kerülnek ki.

A tudományos egyesületek tervszerű munkáik során nemcsak tudományos előadásokat rendeznek egyedileg vagy közösen, hanem az egyetemen folyó oktatási munkát is segítik. Ipari egyesületekkel való együttműködés keretében a helyi üzemek meglátogatását szervezik, támogatják. Igen sokat törődnek azzal, hogy az ifjúságban egy-egy szaktudomány iránti érdeklődés már korán felbredjen, elmélyüljön. Ebben a vonatkozásban különösen a Bolyai János Matematikai Társaság és az Eötvös Loránd Fizikai Társulat tevékenységét emelhetjük ki, amelyek behatárolt foglalkozással a középiskolai diákságnak különböző formákban (demonstrációk, előadások, feladatmegoldó versenyek, szakkörök). A Meteorológiai Társaság nyújtott segítséget legutóbb ahhoz, hogy a matematika-földrajz szakos tanárjelöltek meglátogathassák a szegedi Aerológiai Observatóriumot, ahol az alkalmazott rádióaktív méréseket és a rádiószondás vizsgálatokat ismerhetik meg. A kémikusok egyesületének legutóbb ifjúsági tagjaik részére szervezett tanulmányútja is az egyesület oktatást segítő tevékenysége körébe sorolandó.

Az MTESZ Tudományos Bizottsága sokat törődik azzal, hogy a szövetség tudományos vitaformáinak fejlődését olyan értelemben, hogy a különböző szakterületek szakemberei megismerhessék a tudományos eredmények és módszerek felhasználásának és alkalmazásának ipari lehetőségeit, továbbá,

hogy a kutatók és az ipari felhasználók észrevételeiket, nézeteiket kicserélhessék. Így a Tudományos Bizottság szervezte meg nemrégiben a város tudományos-műszaki életében igen sikeresnek bizonyult „A tudomány közvetlen termelőerővé válása” című előadást az egyetem segítségével az Aulában, továbbá a „Hasonlóságelmélet az ipari kutatásban” c. szintén nagyszerű előadást. Megszervezte a műanyagok alkalmazástechnikájáról szóló kollokvium-sorozatot, amelyen a Műanyagipari Kutató Intézet vezetői és szakemberei a felhasználó területek szakembereivel tudtak találkozni, és igen élénk viták keretében cserélhették ki nézeteiket, tapasztalataikat.

II.

Az MTESZ Oktatási Bizottságában és Mérés és Automatizálási Bizottságában dolgozó kari asszisztensek több tanfolyam szervezésével, kiadványok szerkesztésével és előadás-sorozatok rendezésével igyekeznek a technikus-továbbképzés kereteit megteremteni. Ezeket a célokat szolgálták a matematikai-, az elektrotechnikai- és az automatizálás elemel tanfolyamok, az Ipari mérés című előadás-sorozat, valamint több mint 20 továbbképző kiadvány megjelentetésének előkészítése.

Az MTESZ 15 éves jubileuma alkalmával kiadott *Emlékkönyvben* a Bolyai Intézet, a Kísérleti és az Elméleti Fizikai Intézet, az Éghajlati Intézet, a Szerves Kémiai Intézet, a Földtani Intézet, a Növényélet-tani Intézet és a Kibernetikai Laboratórium vezetői, munkatársai számos tudományos dolgozatot jelentettek meg.

A „Tisza-expedícióban”, az Alföld geológiai felmérésében (geotermikus energia hasznosítása), a helyi ipartelepítés számos kérdésében (ipari körzet kijelölés), a szegedi üzemekben végzett mérésekben (Textilművek, Konzervgyár, Szalámigyár, Vasöntőde stb.), az öntözéses gazdálkodás kérdéseiben az (Öntözési és Rizskutató Intézet), közegészségügyi vonatkozású problémák megoldásában (KÓJÁL, Mikrobiológiai Intézet), kerámia-kémiai kérdésekben (Hőmezővársárhelyi Porcelángyár) a kar biológiai, földtani, éghajlati, fizikai, ásvány- és kőzettani intézeteinek szerepe igen értékesnek minősítendő.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a kar a város tudományos életében határozottan kezdeményező és befolyásoló szerepet játszik.

A város kulturális életében játszott szerep vonatkozásában elsősorban a kar oktatóinak és kutatóinak a Tudományos Ismeretterjesztő Társulatban végzett munkája emelendő ki. A kar számos asszisztense a szélesebb körök részére tartott ismeretterjesztő munkában aktívan vesz részt. A Földrajzi-, a Biológiai- és a Csillagászati Szabadegyetemek, az egyetemi Fűvészkertbe szervezett tanulmányi kirándulások tartoznak legjelentősebb rendezvényeik közé.

III.

Végezetül az Egyetemi Könyvtár szerepéről kell röviden megemlékezni. Az Egyetemi Könyvtár a több mint tíz éve működő figyelem-szolgálati és irodalom-kutatási tevékenységével több mint száz helyre (pártbizottsági, tanácsi osztályoknak,

műszaki és gazdasági szakembereknek) ad információkat. Helyileg igyekszik elérni a hiányzó (régiben megszüntetett) Műszaki Könyvtár feladatait is, amennyiben az állománygyarapításban az alaptudományi művek beszerzésén kívül — amellyel elsősorban az egyetem igényeit szolgálja — törekszik a város és környéke termelési igényeinek megfelelő művekkel is gyarapítani állományát. Sajnálatlalt kell megállapítani azonban, hogy szemben az egyetemi intézetek részéről bejelentett, a beszerzések célszerűségére vonatkozó javaslatok mellett az egyetemen kívüli szervek és üzemek részéről az ilyen igénybejelentést erősen nélkülözi, pedig a kijelölt regionális könyvtári funkcióit ily módon csak nehezen láthatja el.

Hangsúlyozni kell, hogy a fentebbiek alapján a kar szerepét a város tudományos

és kulturális életében pozitívnak tekinthetjük. Úgy látjuk azonban, hogy van néhány lényeges pont, amelyen a jelenlegi helyzeten változtatni kellene.

A karnak és az egyetemnek a város vezető állami szerveivel jobban kiépített kapcsolatokkal kellene bírnia. Itt nem feltétlenül a vezető testületekben való bevonásra gondolunk, hanem inkább arra, hogy a tanácsai szervek igényeljék a kar szakembereinek segítségét, és vegyék igénybe például állandó jellegű szaktanácsadó bizottságok keretében.

Helyes lenne, ha a kar megismerhetné a város és környéke ipari fejlesztésének terveit (pl. petrokémiai kombinát, stb.), hogy a szakemberképzés kereteire és módjaira az egyetemi képzés alkalmas, specializálódást segítő módosításra céljából időben megtehesse a szükséges intézkedéseket.

Nyolc hallgató: egy oktató

Egy oktató jut nyolc hallgatóra. A legutóbb kibocsájtott statisztikák szerint ez az ideálisnak mondható arány jellemzi az ország felsőoktatási intézményeit. Jelenleg 89 544 hallgató tanul egyetemen, felsőfokú technikumban. A diákok 92 százaléka rendszeres állami támogatásban részesül, mintegy hu-

szonhét százalékuk pedig díjakon él.

Az intézmények oktatóinak száma 10 962. Közülük a tudományok doktora minősítéssel 226-an, a tudományok kandidátusa minősítéssel pedig 1037-en rendelkeznek. Akadémiai rendes és levelező tag 96 oktató. Százhetvennyolc oktató kapott munkássága elismeréseként Kossuth-díjat.

Rugalmas lépéseit elnyelte a déli naptól megpuhult országút. A fiú időnként megállt, jókora kockás zsebkezdőt húzott elő fakókák vázonnadrágjából, s végigtörölte homlokát. Figyelte a látóhatár szélén tükröződő pont autót, a növekedését, ahogy az egy kavicsot dobva az útmenti bozótba ismét a személytelenségbe szűkölt.

De egy fékezett: — Szálljon be! — Látod, Öreg, soha jobbkor — szomjas vagyok és fogam alatt már a száraz por csikorog.

Lábait kényelmesen, sportzsákja mellé nyújtotta, hagyta, hogy a fáradtság szétfolyjon ereiben. Szemel elől eltűnt az út fölött fejjel lefelé lógó hosszú nyárfák képe: — Öreg, a délibáb autóval sincs közelebb.

A kilométerek csak másodpercek. A nő jól és gyorsan hajtott. A kanyarok éltek hosszú ujjában, akarata kiegyensúlyozott reflexekkel uralkodott a kormányon. De az útkereszteződésnél tétovázva hosszan lassított, mint ha gondolkodna, merre is menjen.

A visszapillantó tükör látószöge ilyenkor a fiú szempilláit mutatta. Azt találgatta, mit álmodhat valaki a forró pléhtető alatt.

Egyedül volt. A nő csonkajújú kesztyűje (amiben vezetett) és fehér pulóvere az üléstámlán hevert.

— Milyen furcsa kesztyű! — ilyet nem is láttam, Öreg! A bőre vékony és az ujjak helyén lyukak vannak. Előrehajolt — ahá, a kalauzok viselnek ilyet télen. Csak ócska pamutból. Nevetett. Ez az önkéntelen asszociáció elkergette mély álmát.

— Kialudta magát? — a nő állt mellette. Vállgödreiből ezer vízyöngy indult a föld felé. A fiú egyszerre vette észre a világot. A gépkocsi nyitott ajtajáig érő nagy vizet, a sokszínű fűr-

dőruhás strandolót, az induló kompot.

Csendjét pillanat alatt fejezte le a lárma: hajó szírenabugás, hatéves sláger egy táskarádióban, labdapu-fogás és elszabadult nyári gyermekhangok. A nő szava: — Jöjjön, meghívom ebédre!

Átnéz a teli poháron, a furcsa nagyító szörnnyé dülleszt az érzéki szájat, óriás, színes karikákra a két szemet, ragyás bérházfallá a homlokot.

Elkergette ezt a hamis képet. Az absztraktfestők önzó ecsetjére gondolt — akik talán így ábrázolnák ezt a kissé érzélgős nosztalgiai. Öreg, a te egészségére is! És felhajtotta a bort.

— Kérem, kapcsolja be a rádiót. Ott, a negyedik bilentyű, jobbra.

— Tessék! — Milyen zenét keresek?

— Amilyet akar.

— Merre megyünk?

— Talán Földvár. Vagy inkább Tihanyba, azután haza. Másnap újból útrakelek. Minden nap ugyanígy.

Fiú: Az Öregem — egy kérdés. Szerintem mindenki-ben él ilyen. Cselekvésre és tette hajítja az embereket.

— Tudja, én megszemé-lyesítem a KÉRDÉST és ez a különbség: Ó az Öreg, aki nem láthatja a valóságos világot, csak a gondolataimon keresztül. Kizárólag az én gondolataimon keresztül.

A fákat, a templomtornyokat, a színeket. Mindent. Az Öreg azért élhet, mert én kereshetem számára a legjobb válaszokat. A világ képeit és én képeimet.

— Ezért felelősséget érez?

— Nem. Felelőség nincs, az önkéntesség. Csak kitaláltam, mert hiányzott. — Látja, a kezem sima.

Székel Ákos:

MOZAIK

Halott lépcsőház hasal a járda fölél.

A sarkon gázlámpák búvkörében mint a lepkék levett kalappal követel a tegnap.

Ne pénzt adj.
A botot vedd ki
kezeiből inkább
előrenyújtott tenyerébe
pénz helyett
kezedet tedd
vezesd el a sarokról

ahol gázlámpák búvkörében mint a lepkék puha motyogásból rak nyüzsgő fészket a bánat.

Kezedet fogva a fény beletoccsan a pocsoljába.

Sipos Áron:

ESTE

Az est leszállt.
A mély-kék egen, mint fáradt vándormadár kúszik neszeze a füst.
A börgyarak füstje.
Az utcán anya nélkül szűkül az ittelejtett kátrányfőző gép,
egymást korholja a sok feltört aszfalt darab s a formát nyert kátrányra szegzik a szemüket.

Agyamban feltűnik a naplemente forradalma, elmélázom egy pillanatra, olyan, mintha csak meséből ismerném.

Megáll a füst az égen.
Talán a fűtő unta a szemet,
a cserző a bőr szagát s meggyűlölte a kopott aszfalt az új kátránybetéteket.

Es az agyvelőm? Az is. Si-

ma, egyszerű és élettelen. A hétfő esték, amikor a színházban nincs előadás? Egy pohár víz. Esti együtt-létünk a vízbefulladt ház-aságnak egy pohár víz.

— Egyszer, évekkkel ez-előtt, úgy huszadik évem felé, még szerettem játszani a gyerekekkel. Óvónő, vagy ápolónő akartam lenni. De apám és a beiskolázó tanács máshogyan határozott, és máshová küldött. Könnyen volt, nagy lapát fülekkel.

kal néha kiűzték a fülke sötétjét, ilyenkor érzékelték egymást, és váltottak néhány szót.

Egyszerre megemelkedett a jobb első kerék. A kutya még élt, de a közelgő vég hályogot dobott barna szemére. A kerék testének közepén, a gerincnél érte. Csoda, hogy néhány percig még tartott benne az élet.

Kis jelentéktelen korcs volt, nagy lapát fülekkel.

Matkó István:

Napsütéses út ebédrel

lemondtam, nekem formám

a lemondás.

— Elvégeztem egy főiskolát, egy szakot, pedig nem szerettem. Közepes bizonyítványal. Az első nagy kompromisszum, be nem vallott csalódás és vereség volt. De aki elkezd az ilyen életet, annak nehéz abbahagyni. Én meg sem próbáltam.

— Kialakult bennem a napok, az évek, az életem — „célszerű megoldásának” keresése. Persze, ezekben ritkán kaptak helyet célok és igazi érzések. Igazabban: soha.

— Mert a cél mindig csak a „kézenfekvő megoldás” volt. Egy lakásra, egy férjhez, egy fizetéshez — ahogy maguk ma mondják: az egzisztenciához.

— Ma, úgy érzem, már mindegy. A szokások úgyis elvezetnek a másnapokig. Nekem nincs még efféle Öregem se. Rég megölték, de lehet, hogy öngyilkos lett.

— Nekem látja, még Öregem sincs, és ez is mindegy.

Este lett. A bőrüléseken hallgatagon ültek. A szembejövők vakító fényszórók-

Kóbor kutya volt, — amely nem őrzött sem nyáját, se házat, az emberek nem kötötték estére vigyázni portáik mellé. Nem tartozott sehová és senkihez. A vége is olyan volt, mint az élete: véletlen. Egy arra haladó autó hosszabban fékezett.

Nagyváros, színek a piros, kék, zöld és sárga neonki-gyókbán. A házak oldalán kúszó színek. Üzletek képernyőiben a sokféle gazdság, előttük egybekarolt otthon-tervezgetőkkel.

Kapualjak, uralkodó viseletek skatulyáival. Egy tilosat pisilákoló keresztelkedés. A fiú hátranyúlt sportzsákjéért, az elzúgó villamos összekeveri a rádió harmóniáit.

Izzad a keze, mindig iz-zad, ha vár valamire. Szé-gyelli. A jelző zöldre vált. Ennyi három perc, háta mö-gött a hat tonnás ideges túll-kölés.

Elindul a híd felé. Arcát nekiveti az ismerős folyó-szagnak, tenyerét a hideg vasrudakra kulcsolja.

A mozdulatlan köroszlán helyett szétrocsolt kutyát lát, tehetetlenül vasra feszít-ve.

Szegedi Egyetem

TESTVÉRLAPJAINKBÓL

Idáig ismeretlen, új egyetemi testvérlapról, az odesszai „Tudományos berkekben” című újságról adhatunk hírt. Az újságok témaanyaga gazdag, sokrétű, csak éppen nem orosz, hanem ukrán nyelven nyomtatták. Így bizonyos idő kellett, amíg „átálltunk” az ukrán nyelv megértésére. S ha odesszai elvtársaink nem sorrendben rakták volna az újságokat, eltöprenghetünk volna: vajon ez a hónap-elnevezés „Jombhullás” október, vagy november. (November — rájöttünk.) A novemberi újságok vezércikkében számolnak be a Komszomol-választásokról és határozatokról. A helyi választásokat megelőzte november 10-én Leningrádban megtartott ösztöndíjtanácskozás, ahol a végzett munkáról, eredményekről számoltak be, és a további irányvonalat, teendőket határozták meg. Itt számoltak be odesszai elvtársaink a két egyetem, az odesszai Meesnyikov Allami Tudományegyetem és a szegedi József Attila Tudományegyetem közötti kapcsolatokról. A Komzomol KB támogatásáról biztosította az odesszai elvtársakat és segítséget ígért a kapcsolatok további elmélyítésére. A helyi választásokon új Komzomol titkár Szegej Bojsenko, helyettese Vaszilij Boldenko. A határozatok között a legfontosabb helyet a Nagy Októberi Szocialista Forradalom ötvenedik évfordulójára való előkészületek kapták. Az 50-ik évfordulóra hirdettek meg egy irodalmi pályázatot is „Maja Revolúciája” címmel. A pályázók verssel, elbeszéléssel, sőt még fényképfelvételekkel is indulhatnak, téma szabadon választható az ötven év történetéről. A pályaműveket állandóan közli az újság. Az első három legjobb mű kap jutalmat, az első 30 rubelt. A forradalomra és a polgárháborúra való visszaemlékezés jegyében az irodalmi rovatban Furmanov író munkásságával ismerkedünk meg, aki Csapajev csapatában harcolt és írta közben műveit. Az irodalmi rovat másik részében „nagy drámaturgok” sorozatban B. Brechtről, munkásságáról olvashatunk ismertést.

Az említettekén kívül fontos helyet kapnak I. évesekkel kapcsolatos cikkek, fotók. Láthatjuk a golyókat az első foglalkozásokon, előadásokon, az első órák szünetekben, láthatjuk, hogyan tanulhatnak együtt „a tanuló párok”, hogyan töltik el szabadidejüket. Hallhatunk az első nehézségekről, amelyek a kollektíva, többiek segítségével már nem is hatnak olyan lehangolóan. Az új elsőévesek között külföldiek is vannak, két arab diák is, egyik Egyiptomból, a másik Irákból. Mindketten biológusnak készülnek, ennek ellenére érdeklődéssel figyelik a „Maja revolúciája” pályaműveit és a megértés érdekében a történelem szakosokkal együtt hallgatják a szemináriumi előadásokat.

Külföldi kapcsolatokról szól az a cikk, amelyet Cseh-szlovákiában, közelebbről Prágában töltött egy hétről írtak. Párhuzamosan a prágai útibeszámolóval hírt kapunk arról, hogy finn ifjúsági vezetők közül álló delegáció látogatott el Odesszába. Egy fotóriporter lencséje kísérte útközben a finn fiatalokat város-

nézó sétájukon, egyetemi előadásokon, tengeri kirándulásra, s így színes, hangulatos riportot olvashatunk benyomásaikról, élményeikről, véleményükről. Az odesszai fiatalok is mint mi, részt vettek az őszi betakarításban, de számukra talán „élvezetesebb” volt ez a munka mert zömmel szőlő, alma szüretében, kis százalékkal kukoricatorésben segítettek. Nagyon szép eredményeket értek el, ami a közölt, nekünk szokatlanul magas, többszáz tonnás adatokból kiderült. A sportrovat az Odesszában megrendezett juniorok könyvnyú atlétikai Európa-bajnokságáról ad hírt, s nem kis örömmel és büszkeséggel, mert futásban 100 méteren az egyetem egyik reménye, egy biológus fiú nyert, került az első helyre.

Új, a mi újságunkban nem ismert rovat, „a tudományos híradó”. Ebben az olvasók tudomást szerezhetnek arról, hogy különböző intézetek, laboratóriumok milyen érdekes műszereket, vagy felszerelést kaptak, esetleges újításokról, egyetemen végzett tudományos kísérletekről és elért eredményekről. A rovat másik részében pedig egy-egy új kísérlettel, annak eredményeivel foglalkoznak a szerzők behatóbban. Új jelenség számunkra a zenei műsoraptár. Előre felhívja a hallgatók figyelmét az érdekesebb hangversenyekre, színházi előadásokra.

Sokrétű, színes lap az odesszai újság. Nemcsak témákban gazdag, de fotókban is, amelyek vonzzák az olvasó szemeket, különösen, ha egy-egy tengerparti felvételen is gyönyörködhetünk.

Sóvágó Mária

Új év kezdetén

A JATE KISZ-klub gondjai és tervei

Ambrus György, a klub igazgatója ugyan készségesen állt rendelkezésemre, de láthatóan nem szívesen beszélt erről a témáról.

— Az a helyzet ugyanis — mondta —, hogy lassan már az egyetemi hallgatók klubjairól kell beszélnünk, ha a klubról esik szó. A nagy többség — s itt ugyan arról a nagy többségről van szó, amely korábban követelte a klub megnyitását — teljesen közönyösen szemléli a klubot és azokat a programokat, amelyeket a klubtanács szervez. Ezt már októberben is lehetett tapasztalni, de még inkább így volt november — december folyamán. Igaz, hogy az előző hónapokhoz képest szám szerint kevesebb volt a program, de ez érthető, hiszen közben oktatási szünet volt, december pedig már a vizsgák izgalmaival terhes. A program ennek ellenére jónak tűnt az összeállítás ide-

jén, s most utólag felsorolva sem hangzik rosszul. Ime: egyetemi alkotók képzőművészeti kiállítása, vita a klubról, klasszikus zeneestek, felolvasó színpad-sorozat. Sajnos, a felolvasó színpad egyik előadását kivéve (A kékszakállú herceg vára), amelyet közfóvára meg kellett ismételnünk, a többi a részvétlenségbe fulladt.

S azokon az esteken, amikor nem volt program, milyen volt a klub látogatottsága? — vetem közbe a kérdést.

Öszintén szólva, ezekről a napokról sem lehet sok jót elmondani. Jó esetben félig ha megtelt a klub, kivéve persze, ha a tv krimifilmet közvetített. Akkor mindig télt ház volt — hangzik a válasz.

Hát igen, ez így nem valami biztató — mondom, s felteszem azt a kérdést, amelyet ezek után fel lehet tenni:

— Mik a klub-vezetőség további tervei, hogyan akar a jelenlegi állapotokon változtatni?

— Ez az, amiről már szívesebben beszélek — derül fel az igazgató eddig meglehetősen gondterhelten arca —, és sorolja a terveket, ötleteket, amelyek megvalósításra várnak. A vizsgaidőszakban a klub elsősorban a vizsgákra való felkészülést igyekszik segíteni. 9—22 óra között — a tv-terem kivételével — az összes helyiségek a tanulni vágyók rendelkez-

Zsiga — a jogász — a rádió éjszakai a kivilágítás a Széchenyi téren. A városi tanács mögött villanyfény sugárzik ki az utcára, a SZEAC új sportirodájából.

Bent az irodában Selmezi Mihály — az irodavezető — szorgoskodik, a nemrég kibocsátott sportkörtárgyak hegye magasodik előtte.

Zsirai Kálmán, a Fradiból Szegedre került fiatal kapuvédő lép be az ajtón elsőként a játékosok közül. Főiskolai hallgatóként került Szegedre, az egyetemi csapathoz. Az irodavezető azonban vallatára fogja: „Neve? Anyja neve? Születési éve?...”

Jönnek a többiek. Csömör

Rábai László, az egyetemi csapat edzője.

re áll a helyi Petőfi SE pályája s remek tornatermet is kaptunk. Tavaly is ott voltunk, s éppen a tavalyi tapasztalatok alapján döntöttünk Keszthely mellett.

Keszthely előnyeinek esztelgetése közben Zsirai szélesen mosolyog. De érthető, hiszen szülei éppen Keszthelyre kerültek, ő nem csak alapozni megy hát, hanem hazais.

— Naponta készter tartunk edzést — folytatja Rábai edző —, de nem csak teremben, hanem a szabadban is. Sok futás szerepel majd a programban. A megterhelést azzal könnyítjük, hogy másnapként átvisszük a fiúkat Hévízre, a gyógyfürdőbe.

Közben Varga János szakosztályvezető és Gulyás Ferenc intézked az alapozás utáni előkészületi mérkőzések tervezetét nézik át. Már teljes a program, egészen a márciusi bajnoki nyitányig.

Kint, az utcán felberreg a társaságkocsi motorja. A húsz tagú játékoskeret és a vezető indulnak. Az itthon maradtok egy kis ideig helyben maradnak távozásuk után is. Ugy, mintha valami nehéz meccsre, a legdöntőbbre küldték volna a fiúkat. Persze, így is van. Hiszen ezzel az úttal olyan munka kezdődik, amelynek majd csak valamikor novemberben lesz vége, a bajnokság befejezésével. S reméljük, sikeresen!

Zrinyi Péter

Vass Imre:

Tegnap még azt hittem

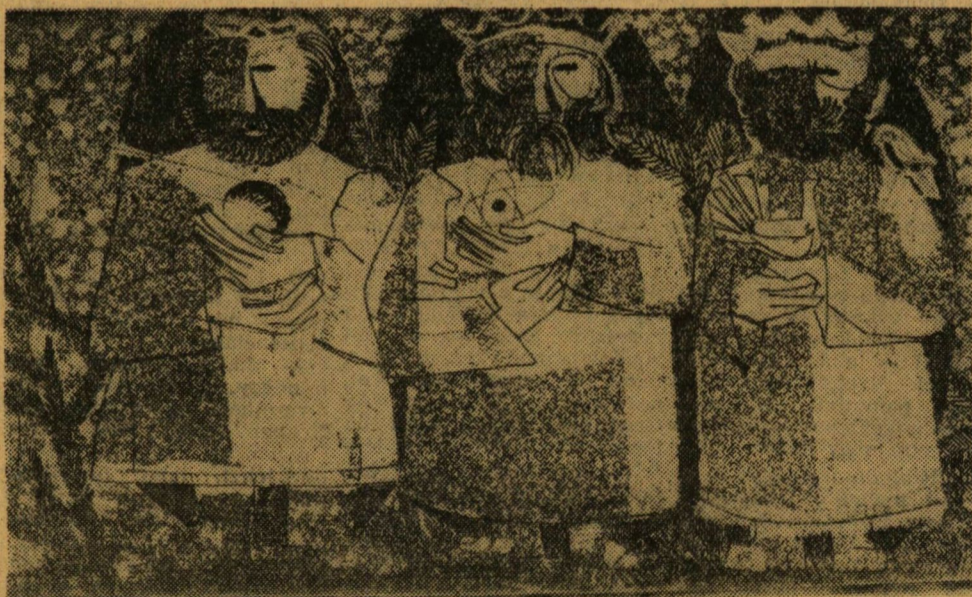
Riadt kétségbeesés küszködött hajthatatlan göggel, dac alázkodott meg hideg akarat előtt.

Könyörgéssé torzult az elszánt kemény szó, tétova remegés lett a nagy ököl-indulat. Takaróztatott kézzel állt s semmit sem szólt a nem-akarom s sikoltva tört ki a borzasztó igen. Két világ ütközött össze: az új forrongása lecsapódott a régi jéghidegében.

Reménytelen, nagy, szánalmas csata folyt, ahol ostobaság igyekezett átörni a korlátoltság vasbeton-falát.

Tegnap még azt hittem, szerelmem, hogy elveszítelek.

Mai háromkirályok

Czinke Ferenc rézkarca

S A K K

Rovatvezető: dr. Blahó György

AZ ÖSZ (?) BAJNOK

Morogtam a minap e rovatban a magyar bajnokság tekintélyének alászába miatt az illetékes válczókat egy döntése kapcsán. Ncs, vezető mestereinket sem lehet megyázdolni, hogy túlságosan nagy jelentőséget tulajdonítanak ez állítólag

legmagasabb szintű honi viadalunknak! Kubai bronzermeseink testületi távolmaradásá szinte tüntetőnek volna mondható, ha nem tudnánk, hogy elcsigázott idegeiket pihentetni rogytak íriss babáralkra — aki pedig még mozdítani oirta közzük a babókat, enyhébb éghajlat alatt tevé.

Igy azután itthon végre részesei lehettünk a nagy élménynek, hogy annyi külföldi verseny után a magyar bajnokság döntőjében is üdvözölhettük Szilágyi György mestert. Jónagym pedig már csiszolgtattam a díszítávirat szövegét — hogy szép is legyen meg ne túl drága —, amivel kedven-cemnek. Haág Ervinnek gratuláljak. Oly sok magyar bajnok-ság hőse és birtokosa. Barezza Gedeon nemzetközi nagymesterünk, akiben még elevenen lobog a Maróczy gyújtotta láng (lásd komolyságát, s többször bejelentett visszavonulását. Terveid irásának tónusát — mind felelhetetlen sakkhérosunkat idezőlk mérőit állított azonban az ifúságnak. Amelyen megmértelek és még könnyűnek találtattak. „Mássonor” írvmond, „szent ítelnek, ha erőtök nem felet meg, békét harvlatok!”

Ámbár lehet, hogy nem mondta, mert Aranvt inkább szereti idézni, mint Vörösmartyt.

PELDÁZAT A KÖNYVEK HASZNÁROLÁSÁRA

SZICILIAI VÉDELEM. K. Schmitt — H. J. Fischer, lev. játszma 1965—66.

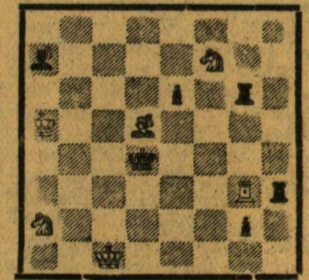
1. e4. e5. 2. Hf3. Hc6. 3. d4. e4. 4. Hf4. e5. 5. Hc3. e6. 6. Fe2. Vc7. 7. f4. Hd4. 8. Vd4. He7. 9. Fe3. b5. 10. 0-0-0 Hc6. 11. Vd2. Ezt a támadásvezetést Samkovic ajánlja.

1.1.—Fb7. 12. Ff3. Bc8. A két utolsó sötét lépést pedig Pach-

man megnyitásméleti művének legújabb (I) kiadása azzal hogy „az esélyek egyenlők”.

13. Fb1. Ezt világos saját fejéből lépte, mire: sötét föladata.

7. E. Lívsc Sakkbladet. 1960.

mat 2 lépésben

Vil.: Kc1. Va3. Bg3. Fd5. Ha2. Hf7 (6)

Söt.: Kd4. Bg5. Bh3. Fa7; gy. 1 e6 (6).

Az I. felv. 7 feladvány megoldását január 23-ig kerem a szerkesztőségben!

SEGEDI EGYETEM

A József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Tanárképző Pólis Kola lapja. Megjelenik havonta kétszer. Főszerkesztő: Papp Lajos. Szerkesztőség: Szeged Magyar Tanácsköztársaság útja 18. Tel.: 15-198. 12-339. Kiadásért felel. Kovács László a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat igazgatója. Kiadóhivatal: Szeged, Tanácsköztársaság útja 10. Tel.: 13-500. 13-116. A lapot az intézmények pártbizottságai terjesztik. Ára 50 fillér. Előfizetés: negyed évre 3 Ft. Szegedi Nyomda Vállalat